

Landsmøde med energipolitik og inspiration til hverdagen

Aalborg dannede rammen om Dansk Fjernvarmes 47. landsmøde. 1.500 deltagere var samlet til to dage med faglige indlæg og fællesskab med kolleger fra hele landet.

LANDSMØDE

Af journalist Flemming Rasmussen og journalist Lone Völcker, Dansk Fjernvarme

"Bygget i 1952", står der skrevet over indgangen til Aalborg Kongres og Kulturcenter – eller blot Aalborg Hallen, som den blev kaldt i gamle dage. Næsten lige så længe som bygningen har stået der, har Dansk Fjernvarme hvert år holdt landsmøde for den danske fjernvarmesektor.

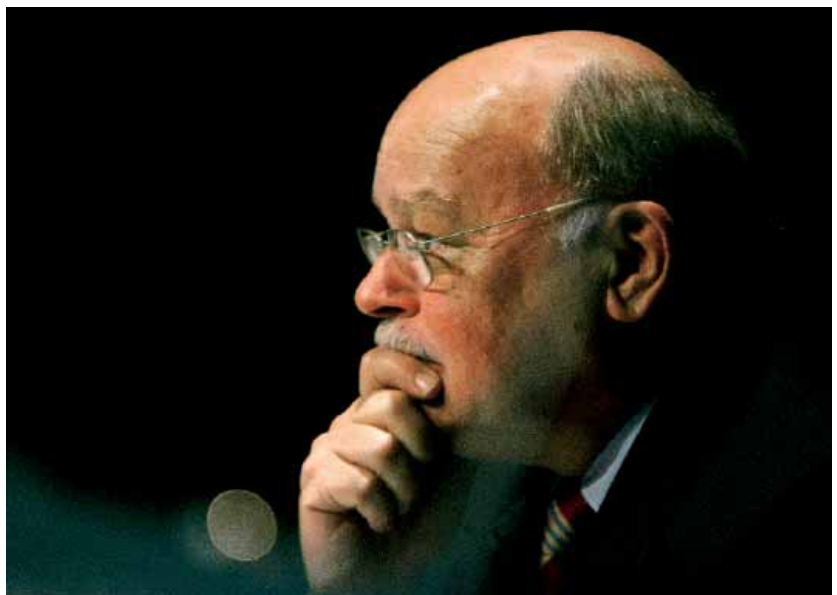
I år dannede netop Aalborg således rammen om nummer 47 i rækken af landsmøder. Det blev til to dage med aktuelle indlæg om så forskellige emner som systemansvar, effektivisering, samarbejde mellem fjernvarmeselskaber, det europæiske fjernvarmesamarbejde og naturligvis den højaktuelle Energistrategi 2025, som regeringen fremlagde i sommer.

Effektivitet uden konkurrence

En veloplagt formand for Dansk Fjernvarme, Uffe Bro, lagde ud med et budskab, som han mente var vigtigt i en tid, hvor individualitet er en trend i tiden: Der er områder, hvor den kollektive løsning er mest effektiv, mest miljørigtig og samfundsøkonomisk fordelagtig. Og fjernvarmen er netop sådan et område.

- Når det gælder kloaksystemet og vandværket, føles det naturligt, at man skal være med. Man kan godt se, at det er naturligt, at vi ikke alle har vores egen vandboring og samtidig et individuelt spildevandsanlæg placeret ved siden af hinanden i haven, konstaterede Uffe Bro og fortsatte:

- På fjernvarmeområdet forhold-

- Vi ved, at konkurrence på mange områder nok er det bedste system til at sikre så lave omkostninger som muligt, men vi ved også, at konkurrence er direkte ødelæggende for fjernvarmesystemet, sagde Uffe Bro i sin tale. Foto: Michael Altschul/Visuel-Medie.

der det sig lidt anderledes. Der kan man jo selv klare opvarmningen med eksempelvis olie eller biomasse, og klare sig endda. Men miljømæssigt og samfundsøkonomisk set er det ikke formålstjenligt, og det bør vi alle acceptere.

Uffe Bro erkendte, at en naturlig konsekvens af denne tanke er, at vi i fjernvarmen som det kollektive system må dokumentere, at vi driver det fælles opvarmningssystem så effektivt som muligt. Dansk Fjernvarmes formand henviste til foreningens aktuelle prisundersøgelse, der viser, at det har været muligt at holde forbrugerpriserne konstante i de sidste fem år, hvilket reelt er et fald i fjernvarmepriisen målt i faste priser.

- Selve målet for et varmeværk er

lave priser til forbrugerne, og det stiller krav om en effektiv drift af hvert enkelt værk. Prisundersøgelsen viser, at fjernvarmeværkerne er konkurrencedygtige – ikke alene på kvalitet, men også på pris, fastslog Uffe Bro.

Arbejdet med at forblive så effektive som muligt og søge enhver mulig forbedring er som bekendt et arbejde, der hele tiden står på i fjernvarmesektoren. Og Uffe Bro fremhævede en række ting, der sker i branchen.

- Vi arbejder med benchmarking, og der er udarbejdet en standard-kontoplan som flere og flere værker anvender, og der er udviklet et internetbaseret søgeværktøj, som værkerne kan anvende til at finde relevante og sammenlignelige værker, således at de derefter kan sammenligne for-

skellige nøgletal. Jeg vil vove den påstand, at når systemet er færdigudviklet, findes der ikke noget bedre system i verden til at sikre, at naturlige monopoler som fjernvarmværker holder sig så effektive som muligt, fastslog Uffe Bro.

Fornuftige energibesparelser

Energibesparelser er et andet højaktuelt emne, som Uffe Bro adresserede på markant vis i sin landsmødetale.

- Dansk Fjernvarme er enig i, at der kan og bør spares på energien. Men det er vores opfattelse, at målet bør være en reduktion i forbruget af fossile brændsler – vi synes simpelt hen ikke, at noget andet mål kan være troværdigt, konstaterede Uffe Bro og advarede mod tanken om udelukkende at måle på slutforbruget.

- Ærlig talt er det da en noget underlig indgang til emnet. Man kunne kalde den sadomasochistisk – altså man bliver kun tilfredsstillet, hvis fru Jensen også fryser, sagde Uffe Bro og pointerede, at energibesparelser bør ske uden tab af komfort og uden øgede udgifter.

Uffe Bro erkendte herefter, at hans følgende bemærkninger kunne støde gæster i salen fra Elsparefonden.

- De dokumenterer, at de bruger mange penge på energispareformål,

Knap 1.500 deltagere var mødt op til landsmødet i Aalborg, og mange fandt vej til den store sal. Næste år holdes landsmødet i Århus. Foto: Michael Altschul/Visuel-Medie.

men de dokumenterer ikke, at forbruget af fossile brændsler reduceres. Til gengæld kan politikerne se, at de bruger penge, og så er de åbenbart tilfredse, sagde Uffe Bro.

Han viste to eksempler på kampagnemateriale fra elselskaberne, blandt andet en lille figur, der kan trækkes op og bevæge sig. Uffe Bro vurderede, at et sådan projekt havde kostet en halv million kroner, som nu kunne konteres som energibesparelser.

- Verden vil bedrages. Men Dansk

Fjernvarme deltager ikke i hokus pokus arrangementer, fastslog formanden derpå og fik med den bemærkning et markant bifald fra den fyldte sal.

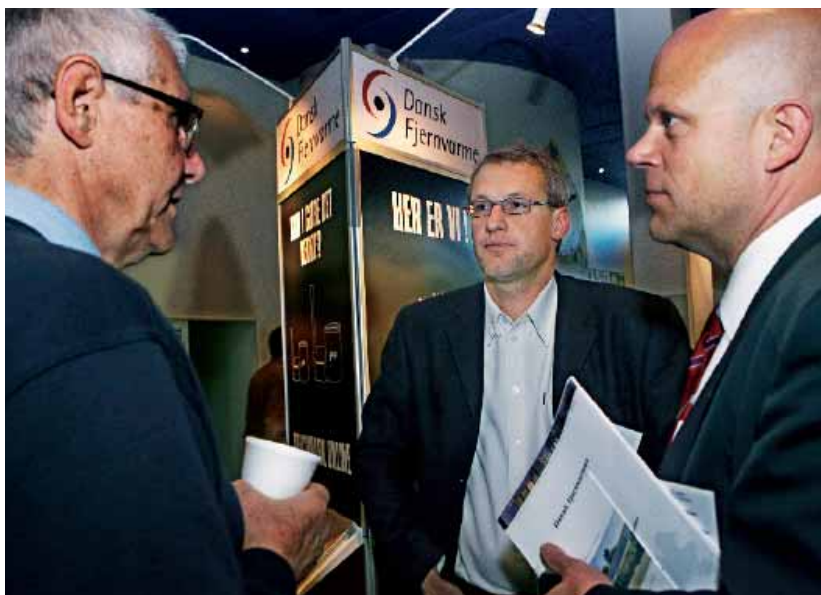
Energistrategien som ledetråd

Uffe Bro måtte efter sin tale beklage, at energiministeren heller ikke i år var til stede ved landsmødet. Flemming Hansen (K) var blevet forhindret af presserende finanslovsforhandlinger og havde i stedet sendt Energistyrelsens direktør, Ib Larsen.

Han indledte med at skabe overblik over de udfordringer, energisektoren står overfor. Det drejer sig ikke mindst om de stigende oliepriser, der er en udfordring mod økonomiens robusthed og forsyningsikkerheden. De internationale forpligtelser om at mindske CO₂-udslippet er en anden stor udfordring, og Ib Larsen nævnte desuden, at kampen for at sikre forbrugerne fuldt udbytte af de liberaliserede energimarkeder og styrke erhvervslivets potentiale står højt på dagsordenen. Endelig er energiforbruget i transportsektoren også en markant udfordring.

Ib Larsen forklarede, at taktikken bag energistrategien er at forfølge målene ved at skabe effektive og fleksible rammer frem for at opstille faste mål,

(Fortsættes næste side)

Dansk Fjernvarmes stand blev også i år besøgt af mange landsmødedeltagere. Der var plads til hyggesnak, men også mulighed for at prøve det nye online benchmarking-værktøj på www.danskfjernvarme.dk Foto: Michael Altschul/Visuel-Medie.

(Fortsat fra forrige side)

der bliver dyre at efterleve. Han sagde desuden, at strategien lægger op til indførelsen af en række initiativer, der skal gøre det lettere at øge mængden af vedvarende energi, forbedre udviklingen af ny teknologi og øge konkurrencen.

Hvad angår det sidstnævnte, så kom energistyrelsens direktør også med et varsel om, at det ikke er alle steder, fjernvarmen kommer til at undgå konkurrence i fremtiden.

- Lavenergihusene bliver så energimæssigt billige i fremtiden, at selv ikke rigtig billig fjernvarme kan konkurrere. Derfor er det sandsynligt, at tilslutningspligten bliver lempet for områder med nye lavenergihuse, konstaterede Ib Larsen.

Energistrategi 2025 var desuden udgangspunkt for en paneldiskussion om fremtidens energipolitik. (Læs mere om den på side 16).

Samarbejde mellem værker

På landsmødets anden dag var der mulighed for, at deltagerne kunne vælge mellem to forskellige sessioner. Samarbejde mellem værker var fællesnævneren for session a.

Lars Muusmann, direktør for konsu-

66 træfpunkter og syv stande kunne klemmes ind i Aalborg Kongres og Kulturcenter. Antallet af træfpunkter og stande var det højeste nogen sinde. Foto: Michael Altschul/Visuel-Medie.

lentfirmaet Muusmann Research & Consulting, forudsagde i sit indlæg, at fjernvarmesektoren vil blive udsat for en forandring, der minder om den generelle tendens i samfundet: Færre, men større enheder skal give bedre økonomi og bedre service.

Samarbejde kan foregå på mange niveauer fra et enkelt område til en egentlig fusion. Lars Muusmann konstaterede da også, at der allerede findes eksempler på driftsfællesskaber i fjernvarmesektoren. Men der er

potentiale for mere samarbejde, og han nævnte indkøb som et område, hvor der kunne være noget at hente for værkerne ved at samarbejde.

En central pointe i indlægget var, at 70 procent af alle fusioner ikke lever op til de strategiske og økonomiske forventninger. Sådan behøver det imidlertid ikke at gå, pointerede Lars Muusmann. Det handler især om et grundigt analysearbejde og god forberedelse.

Et af de værker, der er gået i gang med eksternt samarbejde, er Viborg Fjernvarme, og det gav direktør Henry Juul Nielsen et indblik i. Ganske som Lars Muusmann var Henry Juul Nielsen ikke i tvivl om tendensen.

- Fjernvarmesektoren bliver mødt med krav om effektivisering, og vi skal ud og finde nogle af de stor-driftsfordele, der ligger i forskellige former for samarbejde. Om vi skal gå hele vejen og snakke fusioner, har jeg ikke et entydigt svar på. Men vi må forholde os til emnet og ikke opfatte det som tvang, men som muligheder, mente Viborg-direktøren.

Henry Juul Nielsen skelnede mellem lokalt, regionalt og nationalt samarbejde og kom med eksempler på, hvordan Viborg Fjernvarme samarbejder med andre på alle tre niveauer.

Det drejer sig eksempelvis om fælles indkøb af el med andre værker på Viborg-egnen, overvejelser om at lave et fælles sæt tekniske bestemmelser, gadekoordinering omkring gravearbejde, en regional erfa-gruppe omkring lægningsmetoder og samarbejde på nationalt niveau, hovedsageligt via Dansk Fjernvarme.

Hans centrale pointer i forhold til samarbejde var, at tilfredshed hos medarbejderne er selve forudsætningen for

samarbejde, samtidig med at tillid til det netværk, man skal samarbejde i, er en afgørende forudsætning.

Effektivisering af fjernvarme

Direktør Carl Hellmers, Fredericia Fjernvarme, indledte session b med at tale om effektivisering af distributionsleddet og tog dermed tråden op fra Dansk Fjernvarmes effektiviseringsseminar i august. Her var konklusionen, at det er i de yderste dele af distributionsleddet, effektiviteten er dårligst, målt i form af varmetab pr. transporteret varmemængde.

- Den problemstilling kan der gøres noget ved, og heldigvis er den danske fjernvarmesektor allerede i fuldt sving. Tal, jeg har fået fra Star Pipe, viser, at salget af små fleksrørdimensioner er stigende, og at de store fleksrørdimensioner er på vej ud.

Carl Hellmers advarede dog mod, at man udelukkende ser på varmetab og pumpeomkostninger, når effektiviteten skal vurderes.

- Når man ser på varmetabet, er det meget vigtigt samtidig at forholde sig til, hvor varmen kommer fra. Om sommeren har vi et nettab på 40 % i Fredericia, men da al varmen i juni, juli og august kommer fra Shell raffinaderiet som overskudsvarme, der ellers skulle bortkøles, er vi effektive

alligevel. For nok er den tekniske virkningsgrad lav, men det overtrumfes af fjernvarmesystemets evne til at opsamle og udnytte overskuds- og spildvarme. Brændslet er afgørende og betyder i virkeligheden meget mere end nettabet, konkluderede Carl Hellmers. Han henviste til, at der i EU arbejdes med ECO-labeling, en miljømærkning af fjernvarme.

Ingeniør Mette Hansen fra Dansk Fjernvarme stod for session b's andet indlæg, der satte fokus på effektivisering i forbrugsleddet.

- Der er sket meget i de fem år, der er gået, siden fjernvarmesektoren blev pålagt at rådgive kunderne om energibesparelser. Lokalt har der været mange gode og effektive tiltag, men der har ikke været en systematisering af indsatsen, som myndighederne har kunnet få øje på, sagde Mette Hansen.

Nu er der så indgået et politisk forlig om energibesparelser, der lægger op til, at der fra 2006 til 2013 skal ske en årlig besparelse i slutforbruget på 7,5 PJ om året.

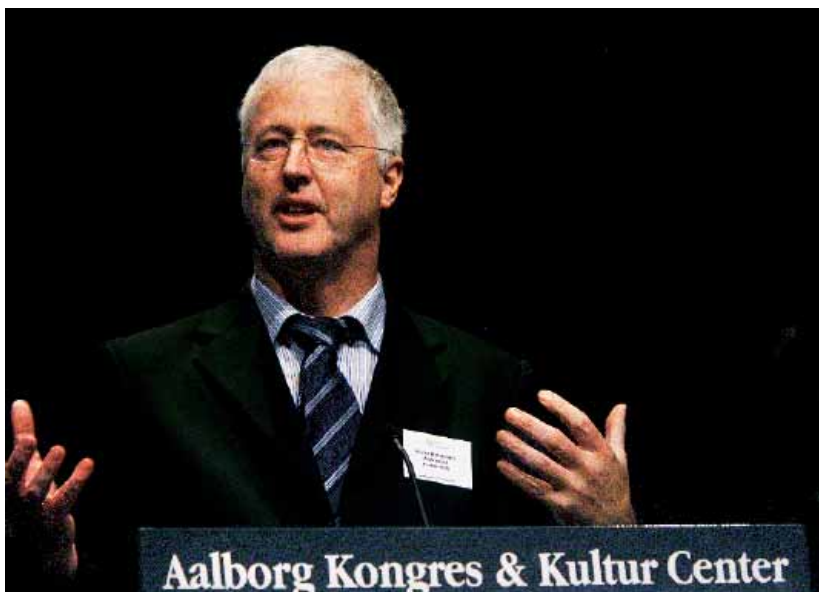
- El, gas, olie og fjernvarmeselskaberne skal levere en stor del af disse besparelser. Og det skal ske, uden at der bruges flere penge på rådgivning, end der anvendes i dag. Til gengæld betyder den politiske aftale, at der vil være metodefrihed for værkerne. Opgavebrevene forsvinder, og der er lagt op til, at hver især kan gøre det, man selv finder effektivt i det omfang, det fastsatte mål nås, sagde Mette Hansen.

Mission forsyningsikkerhed

Der sker mange forandringer i den danske energisektor i disse år. En af de mest markante er oprettelsen af et statsligt selskab med ansvar for systemansvaret for el og gas.

Energinet.dk er en sammenlægning af Gastra A/S og de tre a.m.b.a.-selskaber Elkraft, Elkraft System og Eltra. Direktør, Peder Østermark Andreasen, gik på talerstolen som det sidste faglige indslag på årets landsmøde, og med en enkelt sætning satte han ord

(Fortsættes næste side)

- At samle tre selskaber til Energinet.dk har været en opgave, der kan sammenlignes med at skifte motorer på et fly, der er i luften, konstaterede Energinet.dk's direktør, Peder Østermark Andreasen. Foto: Michael Altschul/Visuel-Medie.

Med stor indlevelse fortalte skuespilleren Susse Wold eventyr af H. C. Andersen og anekdoter om ham i sit causeri "Det er ganske vist", der blev en flot afslutning på årets landsmøde. Foto: Michael Altschul/Visuel-Medie.

(Fortsat fra forrige side)

på den opgave, det har været, at oprette det nye selskab.

- Det er en opgave, der kan sammenlignes med at skifte motorerne på et fly, som allerede er i luften, konstaterede han og definerede lige så klart selskabets vigtigste opgave.

- Det hele handler om forsynings-sikkerhed, både på kort og langt sigt. Det er ganske enkelt vores primære opgave, og det vi lever og dør med som selskab, pointerede han.

Deraf følger naturligt, at selskabet skal sørge for effektive markeder for el og gas, samt drive og udbygge net-tene. Energinet.dk skal desuden stå for en sammenhængende og helheds-orienteret planlægning af systemet, så miljø- og markedsforhold er tilgode-sat sammen med forsynings-sikkerheden og forskning og udvikling.

Energinet.dk har som systemba-lanceansvarlig haft en interesse i, at de decentrale kraftvarmeværker fik en god overgang til det fri elmarked. På det område havde direktøren kun ros. Han konkluderede, at værkernes entre på markedet er gået rigtig godt, og at kravene omkring indmelding og driftsstatus bliver fulgt. Dog ser Peder

Østermark Andreasen gerne flere vær-ker handle med regulerkraft.

- Det marked sidder Elsam og Energi E2 tungt på. Det er rigtig trøls for os, og det ved de godt. Vi vil meget gerne have flere af jer med, og vi arbej-der hårdt på at udvikle systemer, der gør det nemmere for jer at gå med. Jeg regner med, at vi kan præsentere noget på den front i løbet af 2006, sagde Peder Østermark Andreasen henvendt til de mange fra decentrale kraftvarmeværker, der lyttede på.

Nyheder og eventyr

Dansk Fjernvarmes landsmøde er den årlige begivenhed, hvor alle er samlet. Det giver mulighed for at udveks-le både faglige erfaringer og sjove historier. Og gik man rundt mellem træfpunkterne, var det tydeligt, at det også var tilfældet i år. Salget af træfpunkter og stande satte rekord med 66 træfpunkter og syv stande.

Sidste år kunne Dansk Fjernvarme præsentere foreningens nye navn, logo og hjemmeside på landsmødet. Men også i år var der en nyhed med på foreningens stand i form af det nye online benchmarkingværktøj, der for medlemmer af Dansk Fjernvarme er tilgængelig på hjemmesiden. Med

få klik kan man der sammenligne sig med andre værker.

Desuden havde Fjernvarmens Serviceordning sin egen stand, hvor det helt nye tiltag blev præsenteret.

Serviceordningen indebærer, at VVS-installatører kan gennemføre et kursus og dermed kan få et bevis på, at de har særlig viden om fjernvarme-installationer. (Læs mere om ordn-ingen i FJERNVARMEN fra oktober 2005).

Susse Wold stod for en flot afslutning med sit causeri "Det er ganske vist", hvor hun med stor indlevelse fortalte om H. C. Andersen.

Ganske vist er det også, at Dansk Fjernvarme igen næste år inviterer til landsmøde. Denne gang i Århus.

fr@danskfjernvarme.dk

lv@danskfjernvarme.dk

DOWNLOAD

DOWNLOAD

Indlæggene fra alle foredragshol-dere kan downloades fra www.danskfjernvarme.dk.

Klik på fanebladet "aktiviteter" og derefter på menupunktet "møde-materialer."